

STORTINGET

Representantforslag 116 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson

Dokument 8:116 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å innføre et nasjonalt forbud mot privat bruk av fyrverkeri

Til Stortinget

Bakgrunn

Fyrverkeri skremmer dyr, skader mennesker og fører hvert år til brannskader for mange millioner kroner. Etter nyttårsaftnen 2023 rapporterte Budstikka om at minst 60 hunder hadde rømt, og at en hest måtte avlives etter å ha brukket beinet etter å ha blitt skremt av fyrverkeri.

Ifølge Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NBMU) antas det at 50 prosent av alle hunder har en eller annen form for lydsensitivitet eller lydfofi. Med tanke på at det finnes omtrent 560 000 hunder i Norge, vil antallet hunder som opplever frykt på nyttårsaftnen være svært høyt. I tillegg finnes det omkring 800 000 katter og flere andre typer familiedyr og husdyr som kan oppleve fyrverkeri som svært skremmende.

Også ville dyr og fugler blir ofte skremt av fyrverkeri, med påfølgende risiko for skader og død. I tillegg fører fyrverkeri til luftforurensing og forurensning, og innebærer vesentlig forbrukspress mot familier og deres barn.

Hvert år skades flere mennesker av fyrverkeri. Nyttårsaftnen 2023 fikk ti personer øyeskader på grunn av fyrverkeri, ifølge NRK. I tillegg ble en ung mann lagt inn på sykehus med livstruende skader på grunn av fyrverkeri. Flere leger anbefaler å forby privat bruk av fyrverkeri,

blant annet overlege Nils Bull ved Haukeland universitetssykehus.

For nyttårsaftnen og 1. januar er det de siste åtte årene registrert over 1 500 brannskader på bygninger til en erstatningsverdi på nær en halv mrd. kroner, ifølge Tryg Forsikring. Ulykker og branner belaster nødetatene, og på grunn av bruk av fyrverkeri får politiet ofte inn flere meldinger enn de klarer å håndtere.

Privat oppskyting av fyrverkeri er kun tillatt mellom kl. 18.00 og 02.00 på nyttårsaftnen. Likevel pågår oppskyting ofte i flere dager både før og etter nyttårsaftnen, og ulovlig bruk får sjelden noen konsekvenser. Ifølge Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) utgjør publikumstilgjengelig fyrverkeri også en betydelig svakhet i sikkerhetskjeden, når det gjelder regulering av eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver.

Et klart flertall i befolkningen mener det er riktig å forby privat bruk av fyrverkeri. I en undersøkelse som Norstat gjennomførte for Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon (NITO) i desember 2023, støttet 65 prosent et slikt nasjonalt forbud.

DSB anbefaler forbud mot privat oppskyting av fyrverkeri

DSB har anbefalt Justis- og beredskapsdepartementet å gjennomføre en utredning av om privat bruk av fyrverkeri bør forbys, men utredningen er foreløpig ikke igangsatt. DSB har også utarbeidet forslag til ny forskrift om pyrotekniske artikler, som regulerer fyrverkeri, og anmodet Justis- og beredskapsdepartementet i november 2021 om fastsettelse av denne. Forskriften har ennå ikke blitt fastsatt. DSB skriver i brev til departementet i mars 2022:

«DSB merker seg alle ytringer som kommer fra privatpersoner, enkeltuttalelser og fellesuttalelser fra dyrevernorganisasjoner, leger, veterinærer, dyreklinikker, dyrevelferdsorganisasjoner og ulike interesseorganisasjoner, som mener at privat bruk av fyrverkeri bør forbys, både ut ifra artsmangfold, dyrevelferd, miljø og helse. (...) Utfordringene knyttet til tilgang fra et trusselperspektiv, dyrevelferd, belastning på nødetater og helsevesen, er forhold som forslaget til ny forskrift ikke adresserer. Det er DSB sin vurdering at dette også er forhold som vanskelig lar seg løse uten at privat bruk og tilgang til fyrverkeri forbys.»

Regelverket hindrer kommunale forbud

Skien kommune vedtok for tre år siden forbud mot oppskyting av fyrverkeri i byen. Bakgrunnen for dette var innspill fra publikum og en innbyggerundersøkelse som viste at 70 prosent ønsket forbud. Likevel kunne ikke et totalforbud i kommunen gjennomføres, da det ikke fantes hjemmel i lovverket. Det samme skjedde i Fredrikstad i 2020, da et flertall i bystyret gikk inn for et forbud. Kommuneadvokaten mente at brann- og eksplosjonsvernloven forhindrer kommuner fra å innføre et forbud for hele kommunen.

I Bergen kommune har brannsjef Janicke Larsen tatt til orde for et forbud mot privat fyrverkeri.

Kommunestyret i Færder behandlet den 9. juni 2021 «Høring til ny forskrift om fyrverkeri og pyrotekniske artikler», og vedtok enstemmig følgende uttalelse:

«Vi mener kommunene selv bør kunne begrense og forby oppskyting også i områder hvor det ikke «erfaringsmessig kan oppstå fare for liv, helse, miljø eller materielle verdier», men hvor det likevel kan være til stor sjenanse eller medføre andre ulemper for innbyggerne.»

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et nasjonalt forbud mot privat bruk av fyrverkeri.
2. Stortinget ber regjeringen følge opp Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps anbefaling om å gjennomføre en utredning av om fyrverkeri bør forbys.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at den enkelte kommune får mulighet til å innføre forbud mot privat bruk av fyrverkeri i hele kommunen.

19. mars 2024

Une Bastholm

Lan Marie Nguyen Berg

Rasmus Hansson

